

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Broszura z ewaluacji projektu „Staś i Zosia
w szkole” – Innowacyjny program
nauczania edukacji wczesnoszkolnej
metodą projektu

Wydawca:

Europejska Platforma Edukacyjna Sp. z o. o.
(dawniej Polskie Towarzystwo Ekonomiczne
Zakład Szkolenia i Doradztwa Ekonomicznego Sp. z o.o. w Lublinie)
ul. Północna 22a
20-064 Lublin
tel. 81 532 84 14
fax. 81 534 35 50
www.epe.edu.pl

Autor:

Krawczyk Agnieszka

Współpraca:

Anna Natora, Marcin Greszata, Kamila Pękala

Nadzór merytoryczny:

Małgorzata Orzeł

Publikacja bezpłatna

Wydruk:

MV Monika Łyżwa, Lublin, ul. Strzembosza 3/3

Spis treści

I. Założenia ogólne projektu.....	5
II. Wdrażanie i realizacja projektu	8
1. Proces rekrutacji.....	12
1.1 Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Jana III Sobieskiego w Sobieszynie ...	13
1.2. Zespół Placówek Oświatowych Szkoła Podstawowa im. Bł. Bpa Władysława Gorała w Ciecierzynie	14
1.3. Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Nałęczowie.....	15
1.4. Szkoła Podstawowa im. Ks. St. Zielińskiego w Stróży	16
1.5. Miejski Zespół Szkół w Anopolu.....	17
2. Przebieg działań projektowych	21
2.1. Szkolenie dla nauczycieli.....	21
2.2. Spotkania z rodzicami	23
2.3. Badania i rozmowy z uczniami.	24
2.4. Prowadzenie zajęć.....	34
2.5. Doradztwo dla nauczycieli i spotkania z ekspertami	40
III. Wpływ projektu na rozwój szkoły, nauczycieli, uczniów, rodziców.	42
IV. Galeria	45
1. Przykładowe materiały opracowane w ramach projektu	45
2. Kręcenie materiału do filmu promocyjno-edukacyjnego.....	46
3. Wizyta w Centrum Nauki Kopernik – Wystawy oraz Warszawskim ZOO	47

I. Założenia ogólne projektu

Kluczową kompetencją w XXI wieku staje się umiejętność skutecznego uczenia się. Kluczowe dziś kompetencje to umiejętności szybkiego uczenia się, posługiwania metodą projektową, niezwykle ważna komunikacja, sprawne wykorzystywanie technologii teleinformatycznych, znajomość języków obcych. Pojęcia związane z ekonomią, ekologią, przedsiębiorczością, a także techniką są niezwykle ważne, ale też bliższe ludziom. Osoba przedsiębiorcza przejmując inicjatywę, załatwia sprawy sama. Potrafi dobrze zarządzać sobą w czasie, gospodarować powierzonym jej kapitałem.

A zatem szkoła musi kształcić zestaw praktycznych umiejętności, dzięki którym obecni uczniowie i późniejsi absolwenci będą potrafili skutecznie kreować otaczającą ich rzeczywistość, która nieustannie zmienia się.

Nowy model edukacji zakłada zupełnie nową funkcję szkoły, która implikuje nową organizację pracy i zupełnie nową rolę nauczyciela, a w konsekwencji kształcenie i rozwijanie w uczniach nowych kompetencji, tych zdefiniowanych zarówno przez Parlament Europejski, jak i przez ekspertów Partnerstwa na rzecz Umiejętności XXI wieku.

Na takim modelu edukacji z pewnością skorzysta zarówno uczeń, jak i jego nauczyciel, a w efekcie sama szkoła. Do dokonania się tej zmiany konieczne jest otwarcie się nauczyciela na współpracę i wymianę doświadczeń z uczniami. Wiadomo, że pracując wspólnie, w zespole można osiągnąć więcej niż w pojedynkę. Nauczyciel ma do dyspozycji mnóstwo narzędzi komunikacyjnych, za pomocą których może organizować edukację w klasie.

W prezentowanym projekcie „*Staś i Zosia w szkole - innowacyjny program nauczania edukacji wczesnoszkolnej metodą projektu*” uwzględniono treści, które pozwalają na rozwój ucznia w obszarach uznanych za szczególnie istotne w perspektywie społeczeństwa wiedzy. To właśnie metoda projektu, jak mało która uwzględnia i zaspokaja oczekiwania oraz potrzeby uczniów ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi. Daje również przestrzeń do realizacji potrzeb na miarę możliwości rozwojowych dzieciom 6-letnim.

W naszym projekcie uczestniczyło **94 dzieci 6-letnich**, co stanowi **37%** ogółu głównych beneficjentów projektu.

Szczególny nacisk położony został w projekcie na kształtowanie postaw przedsiębiorczych oraz świadomości konsekwencji podejmowanych wyborów, również tych o charakterze ekonomicznym. Ukierunkowanie na aktywność własną połączoną ze społeczną odpowiedzialnością za podejmowane decyzje uwidoczniła została w treściach odnoszących się do sfery ekologicznej i społecznej. Zwrócono szczególną uwagę na umiejętno-

ści interpersonalne i międzykulturowe oraz zasady funkcjonowania w grupie i pełnienia różnych ról społecznych.

Treści związane z kompetencjami ekonomicznymi i przedsiębiorczymi zaproponowane w programie wyzwoliły w uczniach zdolności do wcielania swoich pomysłów w działanie, do rozwijania kreatywności i innowacyjności oraz zrozumienia mechanizmów funkcjonowania w przestrzeni ekonomiczno-gospodarczej.

PROBLEMEM GŁÓWNYM, który starał się zniwelować projekt „*Stas i Zosia w szkole – innowacyjny program nauczania edukacji wczesnoszkolnej metodą projektu*” – jest zbyt mało skuteczny udział uczniów w procesie uczenia się, co powoduje, że mają trudności z logicznym myśleniem, a nauka odbywa się ramach określonych schematów.

Opieraliśmy się na badaniach OBUT i PISA. Wynikało z nich jednoznacznie, że w wielu przypadkach szkoła uczy dzieci działania według schematu i nie mobilizuje do samodzielnego myślenia oraz kreatywności. Uczniowie działają automatycznie, zaś sami nauczyciele nie zachęcają ich do logicznego myślenia i poszukiwania konstruktywnych rozwiązań.

Zdolność myślenia, uczenia się i odkrywania jest znacznie ważniejsza niż opanowanie statycznego zasobu wiedzy. Wszyscy wiemy, że dziś szkoła nie jest już głównym źródłem wiedzy. Zatem nie może w szkole brakować przestrzeni do rozbudzania ciekawości poznawczej, czasu na pochylene się nad dzieckiem, jego rozwojem na miarę tego: co już umie, wie, chce i może.

Uczniowie powinni być fajnymi, ciekawymi ludźmi, umieć pracować zespołowo, bo po to chodzą do szkoły. Informacje są ważne, nie możemy jednak zapominać o relacjach, bo niezależnie, jak ten nasz świat będzie się zmieniał, to człowiek z cechami otwartości poradzi w nim sobie.

W każdej klasie szkolnej może powstać rzeczywista społeczność osób, które będą się nawzajem wspierać i od siebie uczyć. Umiejętności osobiste i społeczne, kreatywne rozwiązywanie problemów oraz myślenie krytyczne od dawna uznawane są za partnerów idealnych w uzyskiwaniu możliwie najlepszych wyników w edukacji. Właśnie ich rozwijanie jest kluczowym celem projektu „*Stas i Zosia w szkole – innowacyjny program nauczania edukacji wczesnoszkolnej metodą projektu*” z uwzględnieniem dziecka sześciolatniego.

Projekt ten postawił za cel główny holistyczny rozwój dziecka przy uwzględnieniu możliwie pełnego jego uczestnictwa w procesach społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem kształtowania postawy przedsiębiorczej, ekonomicznej, ekologicznej i prospołecznej, bowiem treści związanych z ekonomią i przedsiębiorczością w ramach programów edukacji wczesnoszkolnej jest wciąż za mało.

Na uwagę zasługuje wybór treści ukierunkowanych na kształtowanie umiejętności myślenia matematycznego i naukowego oraz rozwijanie postawy przedsiębiorczej.

W ramach realizacji programu uczniowie klas pierwszych gromadzili doświadczenia przy uwzględnieniu wiedzy o charakterze teoretycznym – jaka jest rzeczywistość?, oraz wiedzy praktycznej – jak zmieniać tę rzeczywistość?

Dzięki pracy, głównie metodą projektu, zdobywali umiejętność sprawności i biegłości w adaptacji zdobytej wiedzy w praktyce – w środowisku rówieśniczym, w różnych

grupach społecznych, ale także w kontekście indywidualnym odnoszącym się do potencjału tkwiącego w uczniu.

Jak w przyjazny sposób rozwijać myślenie przyczynowo skutkowe u sześciolatków i Siedmiolatków, jak nauczyć dziecko empatii i kreatywnego rozwiązywania problemów, uświadomić, że każda decyzja niesie za sobą określone konsekwencje, a jednocześnie pomóc mu skutecznie zrealizować cel?

Nauczyciele uczestniczący w projekcie „*Staś i Zosia w szkole - innowacyjny program nauczania edukacji wczesnoszkolnej metodą projektu*” doskonale wiedzą, że w tym przypadku trzeba było najpierw zintegrować zespół klasowy, nauczyć współpracy w grupie, a potem z dumą i satysfakcją przyglądać się zaskakującym efektom.

Zaproponowane przez autorów ustrukturalizowane zajęcia dały możliwość realizacji treści w ciekawy sposób, co pozwoliło na osiągnięcie sukcesu na miarę możliwości dziecka i stymulowało go do większego wysiłku i podejmowania nowych wyzwań.

Udało nam się zachęcić do pracy z programem „*Staś i Zosia w szkole*” – **252 dzieci i 13 nauczycieli**, którzy dostrzegli w metodzie projektu niezwykle potencjał. Większość z uczniów już po kilku miesiącach nauki elastycznie wykorzystywała narzędzia tej metody do realizacji wyznaczonych celów, odnosząc mniejsze lub większe sukcesy, które inspirowały do dalszego działania.

W wyniku realizacji projektu udało się zwiększyć świadomość rodziców i nauczycieli dotyczącej konieczności kształtowania edukacji ekonomicznej i postaw przedsiębiorczych u dzieci oraz zwiększyć dostęp do programów i materiałów dydaktycznych do zajęć interdyscyplinarnych w edukacji wczesnoszkolnej z wykorzystaniem TIK. Jednocześnie wszystkie działania projektowe przyczyniały się do podniesienia poziomu promowania idei przedsiębiorczości wśród uczniów klas pierwszych szkół podstawowych realizujących projekt.

Dzięki efektywnym metodom pracy, głównie metodą projektu uczniowie nauczyli się współdziałania i usamodzielnili się.

II. Wdrażanie i realizacja projektu

W ramach prac 4 zespołów eksperckich z kilku dziedzin bezpośrednio związanych z pracą w szkołach podstawowych w edukacji wczesnoszkolnej i światem gospodarki oraz przedsiębiorczości udział wzięło łącznie 31 osób.

Każdy zespół składał się z psychologa, pedagoga, nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej, specjalisty ds. technologii informacyjno-komunikacyjnych, doradcy metodycznego, specjalisty ds. przedsiębiorczości, przyrody/ekologii i matematyki.

Autorzy innowacyjnego programu edukacji wczesnoszkolnej metodą projektu – „*Staś i Zosia w szkole*” – z uwzględnieniem dziecka sześciolatniego, zaproponowali bogatą i niekonwencjonalną obudowę dydaktyczną opartą na nowoczesnych technologiach informacyjno-komunikacyjnych, w szczególności są to poza kartami pracy:

- **gry edukacyjne:**
 - Klasa I – Wyspa i Safari
 - Klasa II – Dżungla i Ocean
 - Klasa III – Kraina lodu i Łąka
- **słuchowiska:**
 - Klasa I – Pieniądze ręcznie malowane; Łatwo poszło trudno wróci, Urodziny w sali zabaw; Kamykowy bankier; Tyle samo; Inwestycja
 - Klasa II – Tęczowy pieniążek; Lokowanie kapitału; Tajemnice bankomatu; Dług do spłacenia; Wakacyjne rozterki; Kiedy dzielenie staje się mnożeniem
 - Klasa III – Cena drożdżówki; Falsyfikat; Futerkowa waluta; Sprawa butów; Praca, która daje radość; Czyja jest ta moja książka
- **plansze dydaktyczne:**

zbiory; ułamki; symetria; setki, dziesiątki, jedności; prostopadłość, równoległość; jak liczymy pieniądze; obwody figur; nasza restauracja; godziny, minuty, sekundy; dodawanie i odejmowanie; dodawanie i mnożenie; cyfry arabskie i rzymskie; banknoty i monety; mapa przedsiębiorczych myśli; młodzi ekolodzy; krajobrazy Polski; alfabet; piętra lasu; rodzaje lasów; świat zwierząt; łańcuchy pokarmowe; kręgowce; owoce tropikalne; owoce
- **filmy edukacyjne:**
 - Klasa I - Odcinek 1 – Praca; Odcinek 2 – Pieniądze; Odcinek 3 - Bezpieczeństwo i zdrowie; Odcinek 4 – Środowisko; Odcinek 5 – Opieka nad zwierzętami; Odcinek 6 - Zachowanie w lesie
 - Klasa II – Odcinek 1 – Produkcja rolna; Odcinek 2 – Komputery; Odcinek 3 – Sport; Odcinek 4 – Woda; Odcinek 5 – Bezpieczeństwo na drodze; Odcinek 6 – Kultura

- Klasa III – Odcinek 1 – Bezpieczeństwo w Internecie; Odcinek 2 – Historia; Odcinek 3 - Niepełnosprawność i wolontariat; Odcinek 4 - Savoir vivre; Odcinek 5 – Odżywianie; Odcinek 6 – Pasje
- **Publikacje:**
 - „Innowacyjny program nauczania edukacji wczesnoszkolnej oparty o metodę projektu „Staś i Zosia w szkole”
 - **Materiały dla uczniów klasa I:**
 - Klasa I – Skrypt Elementarz Staś i Zosia
 - Klasa I – Staś i Zosia w szkole – Zeszyt ćwiczeń – Matematyka- Przyroda
 - Klasa I – Staś i Zosia – zeszyt kaligrafii
 - Klasa I, II i III – Wycinanki
 - Klasa I, II i III – Malowanki
 - Klasa I – Dodatek – Staś i Zosia w cyfrowym świecie
 - Klasa I – Dodatek – Staś i Zosia Mieszkańcy Ziemi
 - Klasa I – Dodatek - Staś i Zosia w świecie Liczb
 - Klasa I – Instrukcje do projektów
 - Klasa I – Seria „Chcę wiedzieć więcej” materiały dla uczniów zdolnych - Staś i Zosia przyroda
 - Klasa I – Seria „Chcę wiedzieć więcej” materiały dla uczniów zdolnych – Matematyka
 - **Materiały dla uczniów klasa II:**
 - Klasa II – Skrypt Elementarz Staś i Zosia w szkole
 - Klasa II – Zeszyt ćwiczeń – Matematyka
 - Klasa II – Zeszyt ćwiczeń – przyroda
 - Klasa II – Instrukcje do projektów
 - Klasa II – Dodatek Staś i Zosia w świecie liczb
 - Klasa II – Dodatek Staś i Zosia Mieszkańcy Ziemi
 - Klasa II – Dodatek „Staś i Zosia w cyfrowym świecie”
 - Klasa II – seria „Chcę wiedzieć więcej” materiały dla uczniów zdolnych – przyroda
 - Klasa II – seria „Chcę Wiedzieć Więcej - materiały dla uczniów zdolnych – Matematyka
 - **Materiały dla uczniów klasa III:**
 - Klasa III – Skrypt Elementarz Staś i Zosia w szkole
 - Klasa III – Zeszyt ćwiczeń – przyroda
 - Klasa III – Zeszyt ćwiczeń – Matematyka
 - Klasa III – Zeszyt ćwiczeń matematyka
 - Klasa III – Instrukcje do projektów
 - Klasa III – Dodatek Staś i Zosia w cyfrowym świecie
 - Klasa III – Dodatek Staś i Zosia Mieszkańcy Ziemi
 - Klasa III – Dodatek Staś i Zosia w świecie liczb
 - Klasa III – seria Chcę wiedzieć więcej – materiały dla uczniów zdolnych – przyroda

Klasa III – seria Chcę wiedzieć więcej – materiały dla uczniów zdolnych –
Matematyka

– **Materiały dla nauczycieli:**

Skrypt Metodyczny dla nauczyciela Klasa I

Skrypt metodyczny dla nauczyciela klasa III

Plan Działań dla nauczyciela

Diagnoza uczniów w kierunku zdolności czy trudności

Cała obudowa dydaktyczna jest interesująca dla współczesnego dziecka, a także atrakcyjna dla nauczycieli, uwzględnia możliwość **indywidualizacji pracy** z uczniem, ze szczególnym zwróceniem uwagi na ucznia młodszego.

Mając na uwadze możliwości psychofizyczne dzieci 6-letnich w klasie I, następnie młodszych uczniów w klasie II i III świadomie zaprojektowane zostały postacie przewodnie do projektu: tj. **7-letnia Zosia i jej młodszy 6-letni brat Staś** reprezentantami tych postaci jest logo Staś i Zosia, jak i osoby realne występujące w słuchowiskach i w filmach (dwoje dzieci wcielające się w role rodzeństwa). Zosia i Staś są uczniami tej samej klasy. Razem przechodzą przez okres adaptacyjny w szkole, razem też uczestniczą w procesie uczenia się i wspólnie odkrywają świat.

Zosia w wielu sytuacjach wciela się w rolę przewodnika i pomocnika dla Stasia, to właśnie ona wyjaśnia i tłumaczy swojemu młodszemu bratu niezrozumiałe dla niego rzeczy.

Wszystkie materiały można pobrać bezpłatnie ze strony internetowej:

- www.stasizosia.info
- www.epe.edu.pl
- www.zasobyip2.ore.edu.pl
- www.scholaris.pl

Opracowany program i materiały zawierają zbliżone tematycznie treści programowe z zakresu ekonomii, przedsiębiorczości, ekologii/przyrody, rozwoju społecznego i techniki. Zajęcia prowadzone były więc w formie interdyscyplinarnej z wykorzystaniem TIK i obejmowały uczniów klas pierwszych 1 etapu edukacyjnego.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPOJNOŚCI

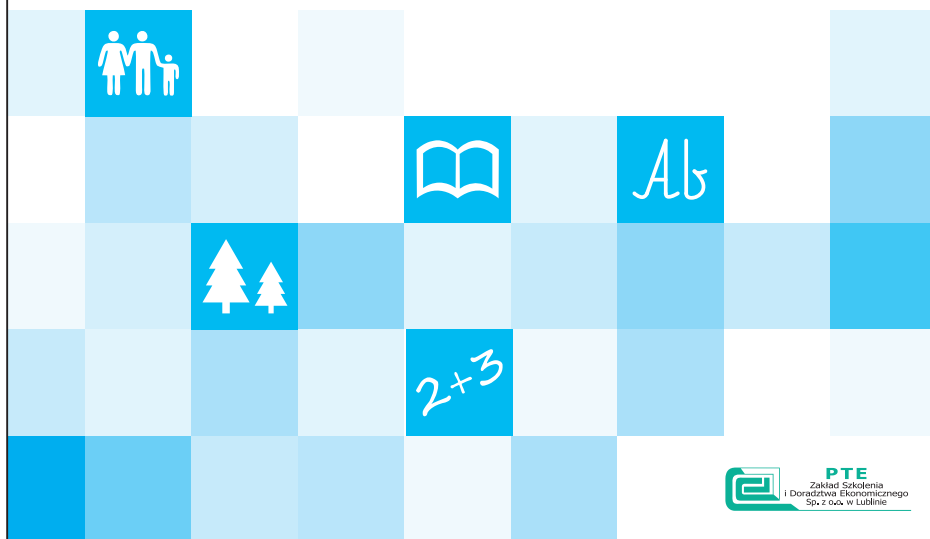
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOLECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Staś i Zosia w szkole

Innowacyjny program nauczania edukacji
wczesnoszkolnej metodą projektu

PTE
Zakład Szkolenia
i Doradztwa Ekonomicznego
Sp. z o.o. w Lublinie

1. Proces rekrutacji

Działania rekrutacyjne polegały na wysyłce zaproszeń do udziału w projekcie, publikacji artykułów rekrutacyjnych w prasie wojewódzkiej oraz kolportażu plakatów i ulotek

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne
Zakład Szkolenia i Doradztwa Ekonomicznego
Sp. z o.o. w Lublinie

ORE Ośrodek Rozwoju Edukacji

**Widzę, zapamiętuję.
Robię sam, rozumiem.**

Zapraszamy szkoły podstawowe prowadzące kształcenie w klasach I-III, znajdujące się na terenie gmin wiejskich i wiejsko-miejskich woj. lubelskiego do udziału w projekcie: „Stas i Zosia w szkole - innowacyjny program nauczania edukacji wczesnoszkolnej metodą projektu”

Człowiek - najlepsza inwestycja

Stas i Zosia w szkole

W ramach realizacji zadań projektowych opracowany zostanie program nauczania wraz z kompletem materiałów dydaktycznych dla uczniów i nauczycieli oraz narzędzia TK – filmy, gry komputerowe i słuchowiska.

Każde w szkole. Inna zgłosi się do wdrożenia programu otrzyma bezpłatnie:

- komplet opracowanych materiałów dydaktycznych
- elementy magnetyczne do działań matematycznych
- stożek do planszy i map
- wizualizer
- aparat fotograficzny

Okres realizacji: 01.03.2014 r. do 31.07.2015 r.

Zapraszamy do kontaktu:
katarzyna.przerwa@pte.lublin.pl
tel: 81 532 84 14 lub 532 060 325
www.stasizosia.info

Cel projektu:
PODNIESIENIE POZIOMU I EFEKTYWNOŚCI KSZTAŁCENIA Wczesnoszkolnego

W ramach projektu odbędą się m.in.:

- szkolenia dla nauczycieli z zastosowaniem metody projektu w nauczaniu kl. I-III z wykorzystaniem opracowanego programu
- spotkania informacyjno-promocyjne m.in. z rodzicami.

Wszyscy uczniowie uczestniczący w projekcie wyjadą do Centrum Nauki Kopernik w Warszawie.

Na zakończenie zorganizowany zostanie Konkurs z nagrodami na najlepszy projekt edukacyjny stworzony w trakcie roku szkolnego.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rekrutacja przebiegała dwuetapowo. W pierwszym etapie (w okresie od 5 maja 2014 do 30 czerwca 2014) przyjmowano zgłoszenia szkół podstawowych prowadzących kształcenie w klasach I – III z terenów gmin wiejskich albo wiejsko-miejskich województwa lubelskiego. W drugim etapie (w okresie od 1 września 2014 do 30 września 2014) przyjmowano zgłoszenia uczniów szkół wybranych w pierwszym etapie, wraz ze zgodą rodziców lub opiekunów prawnych na udział dzieci w projekcie. O zakwalifikowaniu do udziału w projekcie oprócz spełnienia kryteriów formalnych decydowała kolejność zgłoszeń. Do udziału w projekcie zgłosiło się 6 szkół spełniających kryteria, zakwalifikowa-

nych zostało 5 z nich:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Jana III Sobieskiego w Sobieszynie (gmina wiejska)
- Zespół Placówek Oświatowych Szkoła Podstawowa im. Bł. Bpa Władysława Górala w Ciecierzynie (gmina wiejska),
- Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Nałęczowie (gmina wiejsko-miejska),
- Szkoła Podstawowa im. Ks. St. Zielińskiego w Stróży (gmina wiejska),
- Miejski Zespół Szkół w Annopolu (gmina wiejsko-miejska).

Na zakończenie procesu rekrutacji liczba uczniów z 5 klas wynosiła 249 uczniów, w tym 118 dziewczynek. Liczba ta znacznie przekraczała liczbę zakładaną w pierwotnej wersji wniosku o dofinansowanie. Zwrócono się z prośbą do Ośrodka Rozwoju Edukacji o możliwość zwiększenia grupy docelowej. Zgodę uzyskano. W całym okresie realizacji projektu wzięło udział w projekcie 252 uczniów, w tym 118 dziewczynek. Zmiany w liczbie uczniów spowodowane zmianą placówek kształcenia przez uczniów.

1.1 Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Jana III Sobieskiego w Sobieszynie

Adres Placówki: Sobieszyn 4, 08-504 Ułęż

W ramach zajęć projektowych udział rozpoczęło 17 uczniów, w tym 8 dziewczynek z tej placówki

6-latki	9
chłopiec	3
dziewczynka	6
7-latki	7
chłopiec	5
dziewczynka	2
8-latki	1
chłopiec	1
dziewczynka	0
Suma końcowa	17

Udział w projekcie zakończyło 16 uczniów, w tym 7 dziewczynek. Jedna uczennica (dziewczynka 6-letnia) nie otrzymała promocji do klasy II. Szkoła zadeklarowała chęć kontynuacji wdrażania programu w klasie II.

1.2. Zespół Placówek Oświatowych Szkoła Podstawowa im. Bł. Bpa Władysława Górala w Ciecierzynie

Adres Placówki: Ciecierzyn 121, 21-003 Ciecierzyn

W projekcie udział wzięli uczniowie dwóch klas, łącznie 38 uczniów, w tym 15 dziewczynek.

W klasie Ia program wdrażano wspólnie z 16 uczniami, w tym 7 dziewczynkami. Wszyscy uczniowie udział w projekcie zakończyli i otrzymali promocje do II klasy:

6-latki	5
chłopiec	3
dziewczynka	2
7-latki	11
chłopiec	6
dziewczynka	5
8-latki	0
chłopiec	0
dziewczynka	0
Suma końcowa	16

W klasie Ib udział w projekcie rozpoczęło 22 uczniów, w tym 9 dziewczynek.

6-latki	6
chłopiec	4
dziewczynka	2
7-latki	16
chłopiec	9
dziewczynka	7
8-latki	0
chłopiec	0
dziewczynka	0
Suma końcowa	22

Jedna osoba przerwała uczestnictwo w trakcie roku szkolnego (tj. 1 dziewczynka 6-letnia). 21 uczniów otrzymało promocję do II klasy szkoły podstawowej, w tym 8 dziewczynek. Szkoła zadeklarowała kontynuację programu w klasie II.

1.3. Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Nałęczowie

Adres Placówki: ul. Bolesława Prusa 11, 24-150 Nałęczów

W projekcie udział wzięli uczniowie trzech klas, łącznie 75 uczniów, w tym 37 dziewczynek.

W klasie Ia udział rozpoczęło 25 uczniów, w tym 13 dziewczynek. Wszyscy zakończyli udział i otrzymali promocję do II klasy szkoły podstawowej.

6-latki	10
chłopiec	4
dziewczynka	6
7-latki	14
chłopiec	7
dziewczynka	7
8-latki	1
chłopiec	1
dziewczynka	0
Suma końcowa	25

W klasie Ib udział rozpoczęło 25 uczniów, w tym 14 dziewczynek.

6-latki	1
chłopiec	1
dziewczynka	0
7-latki	23
chłopiec	10
dziewczynka	13
8-latki	1
chłopiec	0
dziewczynka	1
Suma końcowa	25

Jedna uczennica (7-latka) przerwała udział w projekcie w trakcie trwania roku szkolnego. Udział zakończyło i otrzymało promocję do klasy II 24 uczniów, w tym 13 dziewczynek.

W klasie Ic udział rozpoczęło 25 uczniów, w tym 10 dziewczynek. Wszyscy uczniowie otrzymali promocję do klasy II.

6-latki	16
chłopiec	11
dziewczynka	5
7-latki	9
chłopiec	4
dziewczynka	5
8-latki	0
chłopiec	0
dziewczynka	0
Suma końcowa	25

1.4. Szkoła Podstawowa im. Ks. St. Zielińskiego w Stróży

Adres Placówki: ul. Akacyjowa 2a, 23-206 Stróża

Udział w projekcie rozpoczęło 54 uczniów (w tym 30 dziewczynek) z trzech klas.

Klasa Ia liczyła 17 uczniów, w tym 6 dziewczynek. Wszyscy uczniowie udział w projekcie zakończyli..

6-latki	0
chłopiec	0
dziewczynka	0
7-latki	17
chłopiec	11
dziewczynka	6
8-latki	0
chłopiec	0
dziewczynka	0
Suma końcowa	17

W klasie Ib udział rozpoczęło 18 uczniów, w tym 14 dziewczynek

6-latki	0
chłopiec	0
dziewczynka	0
7-latki	18
chłopiec	4
dziewczynka	14
8-latki	0
chłopiec	0
dziewczynka	0
Suma końcowa	18

Jedna dziewczynka przerwała uczestnictwo w projekcie w trakcie trwania roku szkolnego. Udział zakończyło 17 uczniów.

W klasie Ic udział rozpoczęło 19 uczniów, w tym 10 dziewczynek. Wszyscy otrzymali promocję do II klasy szkoły podstawowej.

6-latki	19
chłopiec	9
dziewczynka	10
7-latki	0
chłopiec	0
dziewczynka	0
8-latki	0
chłopiec	0
dziewczynka	0
Suma końcowa	19

1.5. Miejski Zespół Szkół w Annopolu

Adres Placówki: ul. Kościuszki 8, 23-235 Annopol

Udział w projekcie brało łącznie 68 uczniów (w tym 25 dziewczynek) z trzech klas.

W klasie Ia udział rozpoczęło 24 uczniów, w tym 7 dziewczynek.

6-latki	0
chłopiec	0
dziewczynka	0
7-latki	23
chłopiec	16
dziewczynka	7
8-latki	1
chłopiec	1
dziewczynka	0
Suma końcowa	24

Jeden uczeń (chłopiec 7-letni) przerwał uczestnictwo w projekcie w trakcie trwania roku szkolnego, udział zakończyło 23 uczniów, wszyscy otrzymali promocję do II klasy, w której kontynuowane będzie nauczanie zgodnie z innowacyjnym projektem.

Klasa Ib wdrażanie rozpoczęła z ilości 22 uczniów, w tym 10 dziewczynek. Wszyscy otrzymali promocję do II klasy szkoły podstawowej.

6-latki	6
chłopiec	2
dziewczynka	4
7-latki	16
chłopiec	10
dziewczynka	6
8-latki	0
chłopiec	0
dziewczynka	0
Suma końcowa	22

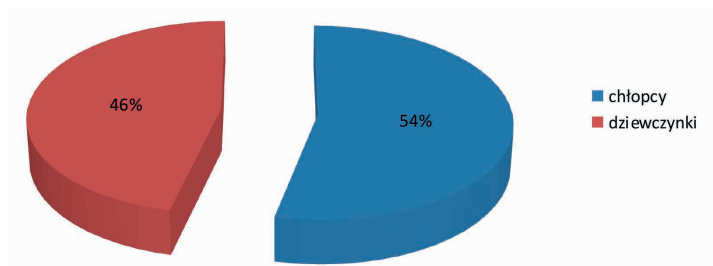
W klasie Ic wdrażano program razem z 22 uczniów, w tym 8 dziewczynek

6-latki	22
chłopiec	14
dziewczynka	8
7-latki	0

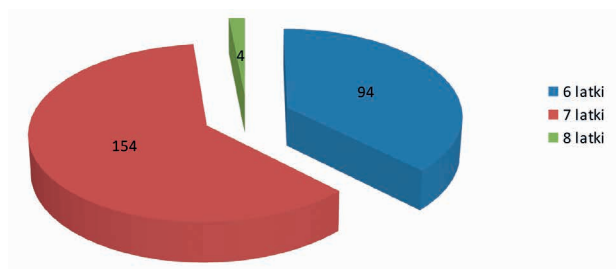

chłopiec	0
dziewczynka	0
8-latki	0
chłopiec	0
dziewczynka	0
Suma końcowa	22

W trakcie trwania roku szkolnego jeden uczeń (6-latek) przerwał uczestnictwo w projekcie, w związku z tym udział w projekcie zakończyło 21 uczniów:

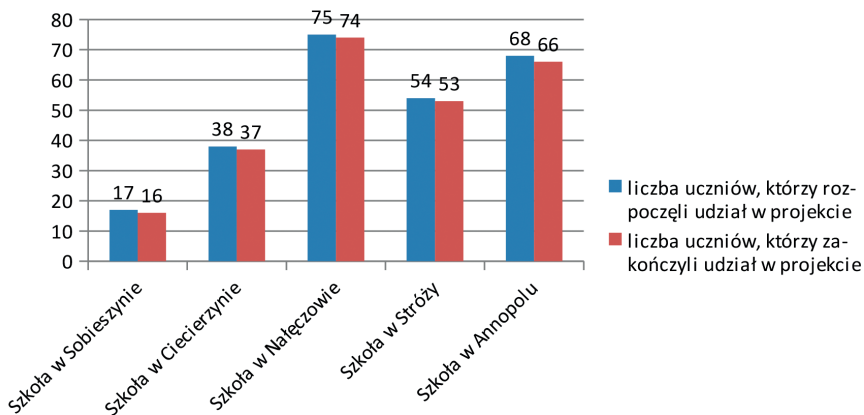

Wykres1. Uczniowie z podziałem na płeć

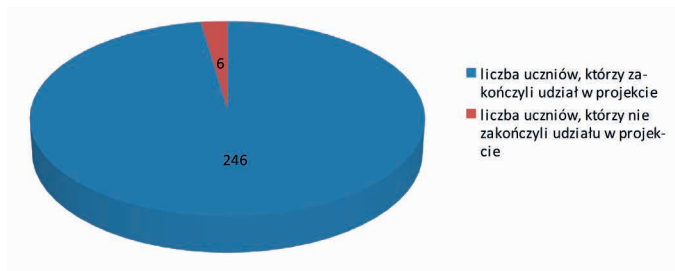

Wykres 2. Uczniowie z podziałem na wiek

Wykres 3. Liczba uczniów, którzy rozpoczęli i zakończyli udział w projekcie z podziałem na szkoły

Wykres 4. Liczba uczniów, którzy rozpoczęli i zakończyli udział w projekcie ogółem.

2. Przebieg działań projektowych

2.1. Szkolenie dla nauczycieli

W związku z realizacją projektu dla uczniów niezbędne stało się także doskonalenie 13 nauczycieli w formie 16 godzinnego szkolenia, które odbyło się przed wdrażaniem projektu.

Tytuł szkolenia: „METODA PROJEKTU EDUKACYJNEGO” w odniesieniu do projektu „Staś i Zosia w szkole – innowacyjny program nauczania edukacji wczesnoszkolnej metodą projektu”

Program szkolenia obejmował zagadnienia:

MODUŁ I - Wokół projektu Staś i Zosia – praktyczne rady i propozycje działań.

Cel główny: Zapoznanie uczestników z projektem oraz obudową do projektu „Staś i Zosia w szkole - innowacyjny program nauczania edukacji wczesnoszkolnej metodą projektu”.

Zadania (cele szczegółowe):

- przekazanie uczestnikom szczegółowych informacji na temat projektu
- uświadomienie znaczenia metody projektu w edukacji dzieci
- wskazanie znaczącej roli, jaką może odegrać projekt „Staś i Zosia w szkole” w rozwijaniu talentów i uzdolnień dzieci
- zachęcenie nauczycieli – uczestników projektu do pełnego korzystania z programu oraz obudowy programu w celu uzyskania jak najlepszych efektów dydaktycznych
- ćwiczenia z wykorzystaniem programu „Staś i Zosia w szkole” służące pełnemu poznaniu możliwości programu

MODUŁ II: Metoda projektu w pracy z dziećmi w edukacji wczesnoszkolnej.

Cel główny: Przedstawienie głównych założeń i etapów tworzenia projektu. Zachęcanie do wdrażania metody w praktyce szkolnej.

Zadania (cele szczegółowe):

- zapoznanie nauczycieli ze specyfiką pracy metodą projektu
- zaprezentowanie kolejnych etapów realizacji i sposobów dokumentowania działań
- przedstawienie struktury metody projektu
- przedyskutowanie z uczestnikami walorów pracy metodą projektu
- objaśnienie planowania pracy metodą projektu

Ponadto w założeniach celów tego szkolenia było pogłębienie wiedzy i umiejętności dotyczących między innymi nowych standardów w procesie uczenia się w edukacji wczesnoszkolnej, prowadzeniu i kierowaniu rozwojem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, rozwijania umiejętności kluczowych i kreatywności dzieci na I etapie edukacyjnym ze szczególnym uwzględnieniem **pracy z dzieckiem 6-letnim** w oparciu o przykłady dobrych praktyk.

Ocenie przydatności tej formy wsparcia dla nauczycieli posłużył **Kwestionariusz Oceny Szkolenia** zawierający między innymi pytania dotyczące:

- oceny ogólnej szkolenia, a w niej oceny: organizacji, wykładowców, materiałów szkoleniowych
- oceny szkolenia pod względem jego przydatności w realizacji działań w ramach projektu „*Staś i Zosia w szkole - innowacyjny program nauczania edukacji wczesnoszkolnej metodą projektu*”.

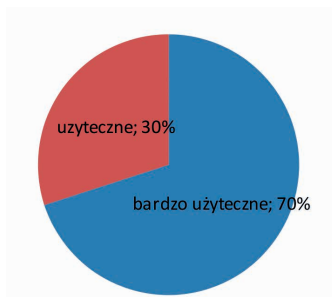
Spośród 13 nauczycieli uczestniczących w szkoleniu:

- 9 nauczycielek uznało szkolenie za bardzo użyteczne – przyznając ocenę 6, co stanowi: 70%,
- 4 nauczycielki uznały szkolenie za użyteczne – przyznając ocenę 5, co stanowi: 30%.

w skali ocen od 0 do 6 (gdzie 0 oznacza ocenę najniższą, zaś 6 – ocenę najwyższą)

Podając w uzasadnieniu:

- poznałam metodę projektu i praktyczne jej wykorzystanie w pracy z uczniem,
- poznanie sposób realizacji projektu od strony praktycznej,
- szkolenie przybliżyło mi metody i formy pracy z uczniem ze szczególnym uwzględnieniem metody projektu,
- zapoznałam się z dokumentacją projektową,
- miałam możliwość dzielenia się wiedzą.

Wykres 5. Ocena szkolenia pod względem jego przydatności w realizacji działań w ramach projektu „Staś i Zosia w szkole – Innowacyjny program nauczania edukacji wczesnoszkolnej metodą projektu”

2.2. Spotkania z rodzicami

Mając na uwadze chęć podniesienia wiedzy wśród rodziców dotyczącej edukacji ekonomicznej najmłodszych, w 5 szkołach, które przystąpiły do realizacji projektu odbyły się na początku roku szkolnego, tj. we wrześniu 2014 r. - spotkania z rodzicami uczniów klas I.

Podczas spotkań przybliżono rodzicom/prawnym opiekunom założenia związane z działaniami w ramach projektu „*Staś i Zosia w szkole - innowacyjny program nauczania edukacji wczesnoszkolnej metodą projektu*”.

Przedstawiono również krótką charakterystykę metody projektu (na czym polega, jaka jest w niej rola nauczyciela, ucznia i rodzica oraz przedstawiono korzyści dla wymienionych podmiotów z pracy metodą projektu).

Ponadto przeprowadzono krótki wywiad dotyczący świadomości konieczności edukacji ekonomicznej i kształtowania postaw przedsiębiorczych u dzieci.

Wywiad zawierał zestaw 5 pytań:

- 1) Czy widzi Pan/Pani potrzebę kształcenia swojego dziecka w zakresie przedsiębiorczości i ekonomii?
- 2) Czy rozmawia Pan/Pani ze swoim dzieckiem na tematy związane z ekonomią, np. gospodarowanie pieniędzmi?
- 3) Czy zwraca Pan/Pani uwagę, w codziennych czynnościach na rozwijanie u dziecka umiejętności z zakresu przedsiębiorczości i ekonomii, np.: robienie zakupów, planowanie czasu, oszczędzanie pieniędzy czy energii/wody?
- 4) Czy zwraca Pan/Pani uwagę na rozwijanie cech i umiejętności społecznych swojego dziecka, związanych z przedsiębiorczością, np.: asertywności, umiejętności podejmowania decyzji?
- 5) Czy dostrzega Pan/Pani korzyści z kształtowania u dziecka postawy przedsiębiorczej?

Na podstawie rozmowy z rodzicami można stwierdzić, iż:

- 89% rodziców/opiekunów prawnych uczestniczących w spotkaniu dostrzegli potrzebę kształcenia swojego dziecka w zakresie przedsiębiorczości i ekonomii, jak również korzyści z tego rodzaju wiedzy
- 11% rodziców nie było przekonanych do potrzeby kształcenia swojego dziecka w klasie I w zakresie przedsiębiorczości i ekonomii. Ta grupa rodziców twierdziła, że dzieci w tym wieku, jeszcze pewnych kwestii nie rozumieją i powinny nauczyć się głównie umiejętności czytania i pisania

W zdecydowanej większości rodzice wyrazili chęć współpracy i ewentualnej pomocy w realizacji zadań projektowych, co znalazło potwierdzenie w ciągu roku szkolnego, podczas realizacji poszczególnych projektów w ramach programu „*Staś i Zosia w szkole*”.

2.3. Badania i rozmowy z uczniami.

Na początku roku szkolnego 2014/2015 tj. w miesiącach wrzesień i październik przeprowadzono badania i rozmowy z dziećmi. Badaniem objęto wszystkich uczniów klas I z pięciu szkół podstawowych uczestniczących w projekcie: „*Stas i Zosia w szkole – innowacyjny program nauczania edukacji wczesnoszkolnej metodą projektu*”, w sumie 252 uczniów. Obejmowało ono rozmowy indywidualne prowadzone przez nauczyciela z rodzicami uczniów oraz badanie za pomocą Indywidualnego Arkusza Obserwacji Dziecka, który zawierał (elementy przedsiębiorczości, ekonomii, ekologii i techniki).

Indywidualny Arkusz Obserwacji Dziecka składał się z 20 punktów.

Ocena: Tak (wie/zna) Nie (nie zna /nie wie)

Dziecko wie:

1. Gdzie i w jaki sposób można zrobić zakupy (sklep osiedlowy, bazar, hipermarket, Internet).
2. Czym płaci się za zakupy (pieniądze, karta płatnicza, przelew).
3. Zna walutę obowiązującą w Polsce i w Europie.
4. Zna sposoby gromadzenia pieniędzy (skarbonka, konto w banku, lokaty).
5. Wie, za co otrzymujemy pieniądze (za pracę, za sprzedaż towarów).
6. Wie, co to jest cena netto i brutto.
7. Wie, na czym polega praca kasjera, sprzedawcy, handlowca.
8. Zna reguły transakcji wymiennej kupno-sprzedaż.
9. Zna zalety oszczędzania.
10. Potrafi zaplanować zakupy.
11. Rozumie, że ilość pieniędzy jest ograniczona.
12. Zna przyczyny zanieczyszczania wody.
13. Potrafi segregować śmieci według przydatności do utylizacji lub powtórnego wykorzystania.
14. Rozpoznaje opakowania przyjazne środowisku.
15. Zna zastosowanie naturalnych źródeł energii, tj. siły wiatru, prądów powietrznych, nurtu rzeki.
16. Wie, że używa się dwóch stron kartki do rysowania (mniej śmieci, ochrona drzew).
17. Potrafi obsługiwać telefon komórkowy, komputer.
18. Często zadaje pytania na temat tego, jak coś funkcjonuje, jak jest zbudowane.
19. Interesuje się zjawiskami fizycznymi, np.: dlaczego lampa świeci?
20. Rozumie co to jest „ubezpieczenie” i dlaczego należy je stosować w związku z różnymi zagrożeniami.

Z rozmów z nauczycielami - wychowawcami klas oraz z analizy arkuszy obserwacyjnych wynika, że na początku roku szkolnego:

- około 60% badanych uczniów nie знаło lub nie posiadało wiedzy dotyczącej przedsiębiorczości, ekonomii, ekologii i techniki,
- całkowitą nieznaną okazały się umiejętności związane z rozumieniem, np.:

- ilość pieniędzy jest ograniczona,
- pieniądze gromadzi się na lokatach,
- są opakowania przyjazne środowisku,
- jest cena brutto i netto,
- jest „ubezpieczenie” i dlatego należy je stosować,
- niewielu uczniów wykazywało zainteresowaniem zjawiskami fizycznymi – około 14%,
- z kolei około 80% uczniów wiedziało: gdzie i w jaki sposób można robić zakupy; czym się za nie płaci (wymieniały głównie pieniądze); za co otrzymuje się pieniądze; na czym polega praca kasjera, sprzedawcy; jako sposób oszczędzania pieniędzy wymieniały głównie skarbonkę
- ponad 60% uczniów potrafi obsługiwać telefon komórkowy, o wiele mniej komputer.

Pod koniec roku szkolnego, w czerwcu nauczyciele ponownie przyjrzeni się umiejętnościom uczniów, zawartym w tym samym Indywidualnym Arkuszu Obserwacji Dziecka. Zdecydowanej poprawie uległa znajomość i rozumienie zagadnień z ww. obszarów. Według nauczycieli – ponad 90% uczniów znało zagadnienia dotyczące przedsiębiorczości, ekonomii, ekologii i techniki. W dalszym ciągu – uczniom sprawia trudność zrozumienie, że jest cena brutto i netto; niewielu uczniów w klasie interesuje się zjawiskami fizycznymi. Z kolei częściej zadają pytania na temat tego, jak coś funkcjonuje, jak jest zbudowane. Potrafią obsługiwać komputer.

Kolejnym narzędziem badawczym była wdrożeniowa **Ankieta dla rodziców uczniów klas I uczestniczących w realizacji projektu „Staś i Zosia w szkole” w oparciu o metodę projektu edukacyjnego.**

Celem ankiety było rozpoznanie przy pomocy rodziców między innymi:

- poziomu umiejętności społecznych dzieci;
- umiejętności matematycznych;
- zainteresowań i uzdolnień uczniów.

Informacje te ułatwiły nauczycielom podjęcie dodatkowych działań wspierających tych uczniów, którzy takiego wsparcia wymagali.

Założeniem badania i diagnozy w niniejszym projekcie było odkrycie ryzyka wystąpienia zaburzeń lub szczególnych uzdolnień w funkcjonowaniu poznawczo-motorycznym dziecka i wykorzystanie tych wiadomości w pracy z dzieckiem w szkole.

W tym celu skonstruowany został Arkusz badań i diagnozy wystąpienia ryzyka dysfunkcji lub szczególnych uzdolnień w aspekcie rozwoju poznawczo-motorycznego dziecka w szkole (z uwzględnieniem dzieci 6-letnich)

Nie ma tu statystycznej ścisłości i dokładności, bo rozwój dziecka, zdobywanie przez niego wiedzy i doświadczenia, odbywa się poprzez wielowątkowa, bogatą i zintegrowaną z różnymi dziedzinami ofertę rozwoju; w tym przypadku uwzględniliśmy elementy przedsiębiorczości, ekonomii, ekologii i techniki.

Przy pomocy arkusza do diagnozy, nauczyciele mogli monitorować **poziom natężenia danej umiejętności u dziecka.**

Diagnoza poziomu rozwoju dziecka została zaproponowana w dziesięciu obszarach:

1. Umiejętności społeczne
2. Mowa
3. Percepcja wzrokowa i orientacja przestrzenna
4. Percepcja słuchowa
5. Mała motoryka i grafomotoryka
6. Duża motoryka
7. Otoczenie przyrodnicze
8. Edukacja matematyczna
9. Czytanie
10. Logiczne myślenie i kreatywność

Każde zadanie w badanych aspektach rozwoju oceniane było w kategoriach:

1 punkt – nigdy;

2 punkty – czasami;

3 punkty – zawsze;

przy czym na każdy obszar wymieniony w arkuszu badań średnio wypadało po 10 zadań, następnie sumowana była ilość uzyskanych punktów.

SUMA PUNKTÓW	POZIOM NATĘŻENIA UMIEJĘTNOŚCI	INTERPRETACJA JAKOŚCIOWA
poniżej 10 pkt.	niski/trudności	poziom rozwoju w tym obszarze wskazuje na ryzyko wystąpienia specyficznych trudności funkcjonowania w analizowanym aspekcie
10 – 20 punktów	przeciętny	dziecko nie wykazuje ryzyka specyficznych trudności w analizowanym aspekcie
21 – 32 punktów	wysoki	wykazuje wysoki poziom zdolności w analizowanym aspekcie

W założeniach do projektu przewidziano dwukrotne przeprowadzenie badania – po pierwszym semestrze nauki w szkole w klasie I oraz przed zakończeniem I semestru nauki w klasie II.

Nauczyciele realizujący projekt uznali jednak, że badania przeprowadzą na zakończenie roku szkolnego. Po I semestrze nauki przeprowadzono badania w Szkole Podstawowej im. Ks. St. Zielińskiego w Stróży, w pozostałych szkołach badania zostały przeprowadzone na koniec roku szkolnego (wyniki prezentujemy poniżej).

Przyjrzyjmy się, jak rozkładał się po pierwszym badaniu poziom natężenia trzech wybranych przez nas z arkusza umiejętności uczniów z poszczególnych szkół.

Wybrano trzy umiejętności do szczegółowej analizy umiejętności (*umiejętności społeczne, matematyczne, logiczne myślenie i kreatywność*).

Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Jana III Sobieskiego w Sobieszynie
Kl. Ia (badanie w m-cu czerwcu)

UMIEJĘTNOŚĆ	POZIOM NATEŻENIA UMIEJĘTNOŚCI	LICZBA UCZNIÓW
Umiejętności społeczne	niski/trudności	0
	przeciętny	1
	wysoki	15
Edukacja matematyczna	niski/trudności	0
	przeciętny	3
	wysoki	13
Logiczne myślenie i kreatywność	niski/trudności	0
	przeciętny	3
	wysoki	13

Szkoła Podstawowa im. Bł. Bpa Władysława Górala w Ciecierzynie
Kl. Ia (badanie w m-cu czerwcu)

UMIEJĘTNOŚĆ	POZIOM NATEŻENIA UMIEJĘTNOŚCI	LICZBA UCZNIÓW
Umiejętności społeczne	niski/trudności	0
	przeciętny	2
	wysoki	14
Edukacja matematyczna	niski/trudności	0
	przeciętny	2
	wysoki	14
Logiczne myślenie i kreatywność	niski/trudności	0
	przeciętny	3
	wysoki	12

Kl. I b (badanie w m-cu czerwcu)

UMIEJĘTNOŚĆ	POZIOM NATEŻENIA UMIEJĘTNOŚCI	LICZBA UCZNIÓW
Umiejętności społeczne	niski/trudności	0
	przeciętny	2
	wysoki	19
Edukacja matematyczna	niski/trudności	0
	przeciętny	1
	wysoki	20
Logiczne myślenie i kreatywność	niski/trudności	0
	przeciętny	2
	wysoki	19

Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Nałęczowie
Kl. Ia (badanie w m-cu czerwcu)

UMIEJĘTNOŚĆ	POZIOM NATEŻENIA UMIEJĘTNOŚCI	LICZBA UCZNIÓW
Umiejętności społeczne	niski/trudności	0
	przeciętny	1
	wysoki	24
Edukacja matematyczna	niski/trudności	0
	przeciętny	1
	wysoki	24
Logiczne myślenie i kreatywność	niski/trudności	0
	przeciętny	2
	wysoki	23

Kl. Ib (badanie w m-cu czerwcu)

UMIEJĘTNOŚĆ	POZIOM NATEŻENIA UMIEJĘTNOŚCI	LICZBA UCZNIÓW
Umiejętności społeczne	niski/trudności	0
	przeciętny	0
	wysoki	24
Edukacja matematyczna	niski/trudności	0
	przeciętny	0
	wysoki	24
Logiczne myślenie i kreatywność	niski/trudności	0
	przeciętny	1
	wysoki	23

Kl. Ic (badanie w m-cu czerwcu)

UMIEJĘTNOŚĆ	POZIOM NATEŻENIA UMIEJĘTNOŚCI	LICZBA UCZNIÓW
Umiejętności społeczne	niski/trudności	0
	przeciętny	1
	wysoki	24
Edukacja matematyczna	niski/trudności	0
	przeciętny	1
	wysoki	24
Logiczne myślenie i kreatywność	niski/trudności	0
	przeciętny	4
	wysoki	21

Szkoła Podstawowa im. Ks. St. Zielińskiego w Stróży
Kl. Ia (badanie w m-cu lutym)

UMIEJĘTNOŚĆ	POZIOM NATEŻENIA UMIEJĘTNOŚCI	LICZBA UCZNIÓW
Umiejętności społeczne	niski/trudności	0
	przeciętny	0
	wysoki	17
Edukacja matematyczna	niski/trudności	0
	przeciętny	0
	wysoki	17
Logiczne myślenie i kreatywność	niski/trudności	0
	przeciętny	1
	wysoki	16

Kl. Ib (badanie w m-cu lutym)

UMIEJĘTNOŚĆ	POZIOM NATEŻENIA UMIEJĘTNOŚCI	LICZBA UCZNIÓW
Umiejętności społeczne	niski/trudności	0
	przeciętny	1
	wysoki	16
Edukacja matematyczna	niski/trudności	0
	przeciętny	2
	wysoki	15
Logiczne myślenie i kreatywność	niski/trudności	0
	przeciętny	3
	wysoki	14

Kl. Ic (badanie w m-cu styczniu)

UMIEJĘTNOŚĆ	POZIOM NATEŻENIA UMIEJĘTNOŚCI	LICZBA UCZNIÓW
Umiejętności społeczne	niski/trudności	0
	przeciętny	3
	wysoki	16
Edukacja matematyczna	niski/trudności	0
	przeciętny	2
	wysoki	17
Logiczne myślenie i kreatywność	niski/trudności	0
	przeciętny	9
	wysoki	10

Miejski Zespół Szkół w Anopolu

Kl. Ia (badanie w m-cu czerwcu)

UMIEJĘTNOŚĆ	POZIOM NATEŻENIA UMIEJĘTNOŚCI	LICZBA UCZNIÓW
Umiejętności społeczne	niski/trudności	0
	przeciętny	7
	wysoki	16
Edukacja matematyczna	niski/trudności	0
	przeciętny	8
	wysoki	15
Logiczne myślenie i kreatywność	niski/trudności	0
	przeciętny	18
	wysoki	5

Kl. Ib (badanie w m-cu czerwcu)

UMIEJĘTNOŚĆ	POZIOM NATEŻENIA UMIEJĘTNOŚCI	LICZBA UCZNIÓW
Umiejętności społeczne	niski/trudności	0
	przeciętny	4
	wysoki	18
Edukacja matematyczna	niski/trudności	0
	przeciętny	4
	wysoki	18
Logiczne myślenie i kreatywność	niski/trudności	0
	przeciętny	1
	wysoki	21

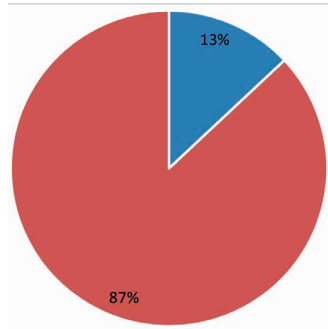
Kl. Ic (badanie w m-cu czerwcu)

UMIEJĘTNOŚĆ	POZIOM NATEŻENIA UMIEJĘTNOŚCI	LICZBA UCZNIÓW
Umiejętności społeczne	niski/trudności	0
	przeciętny	9
	wysoki	12
Edukacja matematyczna	niski/trudności	0
	przeciętny	8
	wysoki	13
Logiczne myślenie i kreatywność	niski/trudności	0
	przeciętny	20
	wysoki	1

Podsumowując wyniki pierwszego badania, należy również uwzględnić terminy badań.

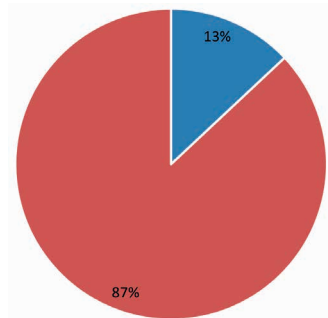
Biorąc pod uwagę umiejętności społeczne: u **31 uczniów** – występuje poziom przeciętny natężenia tej umiejętności, **co stanowi 13%** – natomiast **215 uczniów** osiągnęło **poziom natężenia wysoki, co stanowi 87%**.

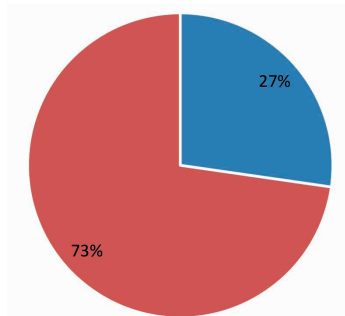
Wykres 6. Umiejętności społeczne.

Umiejętności matematyczne – u **32 uczniów** – występuje poziom przeciętny natężenia– co stanowi **13% ogółu** , natomiast **214 uczniów** osiągnęło **poziom natężenia wysoki**, co stanowi **87%**

Wykres 7. Umiejętności matematyczne

Logiczne myślenie i kreatywność - u **67 uczniów** występuje poziom przeciętny natężenia tej umiejętności, co stanowi **27% ogółu**, natomiast **179 uczniów** osiągnęło **poziom natężenia wysoki**, co stanowi **72%**

Wykres 8. Logiczne myślenie i kreatywność

W żadnej klasie nie odnotowano przypadku ryzyka wystąpienia specyficznych trudności funkcjonowania w analizowanym aspekcie.

Sukces edukacyjny w tym rozumieniu dotyczy zarówno uczniów zdolnych, jak i słabiej uzdolnionych, więc nie może być mierzony z użyciem skali bezwzględnej, lecz zawsze w relacji do możliwości ucznia. Stąd dużo wysiłku nauczyciele włożyli w diagnozę potrzeb i możliwości rozwojowych poszczególnych uczniów, choćby z uwagi na różnorodność wiekową wśród uczniów, gdzie 38% stanowiły dzieci 6 letnie. Na realizację założeń projektowych nauczyciele mają jeszcze 2 lata, bowiem kontynuacja działań przewidziana jest na cały I etap edukacyjny.

W założeniach projekt „*Staś i Zosia w szkole - innowacyjny program nauczania edukacji wczesnoszkolnej metodą projektu*” nie ma służyć jedynie zwiększaniu szans powodzenia edukacyjnego ucznia. Akcentuje się w niej nastawienie praktyczne o charakterze zarówno doraźnym, jak i długofalowym. Wyposażenie ucznia w narzędzia samopoznania, wzmocnienia motywacji wewnętrznej i doskonalenie organizacji pracy (w tym uczenie współpracy) doraźnie służy karierze edukacyjnej na pierwszym i kolejnych etapach edukacyjnych. Docelowo jednak – i to jest nastawienie długofalowe poprzez kształtowanie postaw przedsiębiorczych, ekologicznych - służyć będzie swojej własnej drodze życiowego sukcesu.

Zatem ocenę wyniku edukacyjnego w tym projekcie rozpatruje się raczej w drodze podejścia jakościowego niż ilościowego.

2.4. Prowadzenie zajęć

Zajęcia merytoryczne w placówkach rozpoczęły się we wrześniu 2014 roku.

„*Staś i Zosia w szkole - innowacyjny program nauczania edukacji wczesnoszkolnej metodą projektu*” – to skuteczna, przyjazna i nowoczesna publikacja wspomagająca edukację wczesnoszkolną dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dziecka 6 letniego. Założenia programowe nie odrzucają i nie negują sprawdzonych metod nauczania, proponują dodatkowo innowacyjne podejście do edukacji z uwzględnieniem metody projektu i elementów przedsiębiorczości, ekonomii, ekologii, rozwoju społecznego i techniki.

Program realizowały:

Sobieszyn	klasa I	Ruszkiewicz Izabela
Stróża	klasa I c	Biała Elżbieta
Stróża	klasa I b	Brytan Bożena
Stróża	klasa I a	Kozłowska Małgorzata
Nałęczów	klasa I c	Chołody Anna
Nałęczów	klasa I a	Grzywacz-Piotrowska Zofia
Nałęczów	klasa I b	Mazurek Joanna
Ciecierzyn	klasa I a	Bugała Agnieszka

Ciecierzyn	klasa I b	Wróbel Zofia
Annopol	klasa I a	Grzesik Katarzyna
Annopol	klasa I b	Gazda Sylwia
Annopol	klasa I c	Żoła Renata

W ramach tego programu w klasach pierwszych realizowane były cztery projekty:

- Pierwszym projektem był projekt rozwijający umiejętności społeczne „**Tajemnice kontra detektywi**”, w którym poprzez wykonywanie wielu zadań, a które w efekcie doprowadziły do odszukania skarbu uczniowie lepiej poznawali się i pracowali w grupach.
- W drugim projekcie matematycznym „**Pokój naszych marzeń - planujemy, obliczamy projektujemy**” uczniowie wykazywali się dużą kreatywnością, między innymi budując makietę wymarzonego pokoju.
- Trzeci projekt przyrodniczy „**Z moim ciałem za pan brat**” pozwolił uczniom zobaczyć jak działają wybrane narządy w ciele człowieka oraz zachęcał do dbania o siebie.
- Ostatni czwarty projekt z zakresu **matematyki, przyrody lub społeczeństwa** każdy nauczyciel miał za zadanie opracować wspólnie z uczniami zgodnie z potrzebami danej społeczności klasowej.

Każda z klas biorących udział w projekcie otrzymała dodatkowe pomoce dydaktyczne w postaci wizualizera, stojaka na plansze, aparatu fotograficznego oraz trzech mikroskopów.

Wizualizer zwany również kamerą dokumentową to proste w obsłudze urządzenie, które umożliwia pokazywanie dowolnych przedmiotów lub dokumentów w powiększeniu, wykorzystując

w tym celu projektor lub zwykły telewizor. Wykorzystując wbudowaną podświetlarkę możliwe jest również wykorzystanie wizualizera jako tradycyjnego rzutnika folii. Wizualizery idealnie nadają się do współpracy z mikroskopem. Wystarczy jeden mikroskop i wizualizer aby uczniowie w całej klasie mogli omawiać pokazywane obiekty.

Zakupienie wizualizerów znacząco wpłynęło na jakość prowadzonych w ramach projektu zajęć. Jego zastosowanie pozwalało nauczycielom spędzić większość lekcji na interakcji, przodem do klasy, utrzymując lepszy kontakt i zachowując większą kontrolę. Uczniowie mieli możliwość prezentowania swoich pomysłów i dokonań całej klasie, co rozwija cenne umiejętności i znacznie zwiększa atrakcyjność prezentacji. Ponadto zastosowanie wizualizerów wniosło do każdej szkoły powiew nowoczesności i pozwoliło przyciągnąć uwagę i skupienie uczniów. Zakupione w ramach projektu aparaty fotograficzne pełniły natomiast bardzo istotną funkcję w dokumentowaniu prowadzonych zajęć czy zachowań uczniów podczas prac grupowych.

Dodatkowe wyposażenie klas stanowi propozycję dla innych podmiotów zainteresowanych wdrożeniem programu, nie jest jednak niezbędne przy wdrażaniu programu w szkole. Biorąc jednak pod uwagę specyfikę grupy docelowej projektu, jaką stanowiły szkoły podstawowe z terenów wiejskich, zakup dodatkowego sprzętu pozwolił na zasto-

sowanie nowoczesnych form prowadzenia zajęć, dotychczas nieosiągalny dla nauczycieli z uwagi na ograniczone możliwości finansowe szkół.

Konkurs na najlepszy projekt edukacyjny z zakresu matematyki, przyrody lub społeczeństwa.

W ramach projektu „*Stas i Zosia w szkole – innowacyjny program nauczania edukacji wczesnoszkolnej metodą projektu*” odbył się konkurs na najlepszy projekt edukacyjny z zakresu matematyki, przyrody lub społeczeństwa. Uczestnikiem Konkursu mogli być wyłącznie uczniowie i nauczyciele/wychowawcy klas wdrażających innowacyjny program nauczania w szkołach będących Beneficjentami projektu „*Stas i Zosia w szkole*”.

Projekty zgłaszane były przez zespoły projektowe, składające się z 5 uczniów danej klasy, którzy byli najbardziej aktywni w trakcie realizacji projektu oraz wychowawców tych klas. Zespoły opisywały realizację projektu na karcie zgłoszeniowej oraz załączały dodatkowe materiały związane z realizacją projektu. Dodatkowymi materiałami z realizacji projektu mogły być np.:

- dokumentacja zdjęciowa/filmowa
- prace plastyczne związane tematycznie ze zgłoszonym do konkursu projektem wykonane przez dzieci w trakcie realizacji projektu jak i po jego zakończeniu
- prezentacja multimedialna z realizacji projektu

Zespoły mogły dołączać inne materiały niż wykazane powyżej, o ile związane były z realizacją projektu lub dokumentowały jego przebieg. Wymogiem koniecznym było nadesłanie, co najmniej jednej pracy wykonanej przez uczniów własnoręcznie – jeżeli nie było możliwe fizyczne przesłanie prac, dopuszczalna była dokumentacja zdjęciowa prezentująca daną pracę. Na przygotowanie zgłoszeń do konkursu zespoły miały jeden miesiąc. Wyboru najlepszych projektów dokonała Kapituła Konkursu w oparciu o kartę oceny uwzględniającą kryteria:

- ocena merytoryczna zrealizowanego projektu
- ocena prac wykonanych przez uczniów
- ocena materiałów dodatkowych (np. prezentacja)

W skład Kapituły Konkursu wchodziły trzy osoby – ekspert z zakresu społeczeństwa, matematyki oraz przyrody.

Z 12 klas biorących udział w projekcie „*Stas i Zosia w szkole*” swoje prace zgłosiło 11 zespołów. W związku ze zmianą wychowawcy w połowie roku szkolnego, nie zgłosiła się jedna z klas ze szkoły podstawowej w Nałęczowie. W ciągu dwóch spotkań Kapituła Konkursu dokonała oceny zgłoszonych projektów analizując zawarty w karcie zgłoszeniowej opis realizacji projektu, efekty jego realizacji oraz załączone materiały dodatkowe. Każdy z oceniających prace ekspertów mógł przyznać zgłoszonemu projektowi od 0 do 15 punktów. Łącznie zespół mógł uzyskać maksymalnie 45 punktów. Poziom prac był bardzo zróżnicowany. Trzy najlepsze prace uzyskały kolejno:

- Ciecierzyn, klasa 1A - 44 punkty,
- Stróża, klasa 1C - 44 punkty,
- Nałęczów, klasa 1A - 42 punkty.

Swoje oceny eksperci zamieszczali na kartach oceny. W trakcie spotkań Kapituły

Konkursu sporządzony został raport przedstawiający analizę punktową wszystkich zgłoszonych prac. Nagrodami w Konkursie były zabawki/gry edukacyjne.

Zgodnie z założeniami projektu „Staś i Zosia w szkole” konkurs był niezbędny do osiągnięcia celów projektu, w szczególności rozwoju umiejętności pracy grupowej dzieci, wzajemnej komunikacji, kreatywności, umiejętności prezentacji swojego zdania i szacunku do zdania innych. Udział

w konkursie zespołowym wspierał naukę pracy w grupie przy jednoczesnym obniżeniu poziomu stresu, tak jak przy indywidualnych konkursach.

Wyjazdy do Centrum Nauki Kopernik oraz Warszawskiego ZOO

Projekt „*Staś i Zosia w szkole – innowacyjny program nauczania edukacji wczesnoszkolnej metodą projektu*” przewidywał wycieczki edukacyjne do Centrum Nauki Kopernik - Wystawy oraz do Planetarium. W wyniku konsultacji z nauczycielami wdrażającymi program w swoich klasach oraz ekspertami, będącymi jego autorami, wyjazd do Planetarium zamieniony został za zgodą Ośrodka Rozwoju Edukacji na wejście do Warszawskiego ZOO.

Zajęcia prowadzone w CNK wspomagają proces nauczania metodą projektu, pokazując eksperymenty uczniom w sposób, jaki w warunkach szkolnych jest z reguły nieosiągalny. Wyjście do ZOO natomiast jest wspaniałym uzupełnieniem lekcji biologii przeprowadzanych w szkołach a w przypadku programu „*Staś i Zosia w szkole*” realizowanych w jego ramach projektów przyrodniczych. Biorąc pod uwagę fakt, iż wszyscy uczniowie biorący udział w projekcie pochodzą z terenów wiejskich, zajęcia terenowe to dla nich dodatkowy bodziec edukacyjny, wpływający jednocześnie na wyrównanie szans edukacyjnych uczniów.

Wyjazdy do Centrum Nauki Kopernik – Wystawy oraz Warszawskiego ZOO odbyły się w podziałach na poszczególne szkoły:

- 10 maja 2015 r. – Szkoła Podstawowa w Stróży
- 25 czerwca 2015 r. – Szkoły Podstawowe w Nałęczowie, Ciecierzynie i Sobieszynie
- 27 czerwca 2015 r. – Szkoła Podstawowa w Anopolu

Łącznie we wszystkich wyjazdach udział wzięło 289 osób, w tym 251 uczniów oraz 38 opiekunów. Wyjazdy spotkały się z bardzo dużym entuzjazmem nie tylko wśród dzieci i rodziców, lecz również nauczycieli i dyrekcji szkół. Wniosły praktyczny wymiar w zajęcia realizowane dotychczas w klasach, pokazując, iż nauka może mieć również atrakcyjne formy przekazu w postaci zabawy i wycieczek edukacyjnych.

Film edukacyjno-promocyjny

W trakcie realizacji projektu kręcony był w Szkole Podstawowej im. Stefana Żeromskiego w Nałęczowie materiał do filmu edukacyjno-promocyjnego z zajęć prowadzonych w placówkach w ramach projektu „*Staś i Zosia w szkole – innowacyjny program nauczania edukacji wczesnoszkolnej metodą projektu*”.

Film stanowi zarówno promocję procesu wdrażania programu, jak i element upowszechniania jego efektów. Jest także doskonałą formą edukacji rodziców i opiekunów prawnych w zakresie podniesienia ich świadomości na temat kształcenia z wykorzysta-

niem metody projektowej. Stanowi również doskonale narzędzie monitorująco-ewaluacyjne. Zawiera wypowiedzi kierownika projektu, dyrektora szkoły i nauczycieli, którzy wdrażali program „*Stas i Zosia w szkole*” jak również samych dzieci biorących udział w projekcie. Film przedstawia także fragmenty prowadzonych zajęć w klasach z wykorzystaniem omawianej metody oraz obudowy dydaktycznej stworzonej na potrzeby realizacji programu „*Stas i Zosia w szkole*”.

Film jest dostępny na stronie Beneficjenta projektu Europejskiej Platformy Edukacyjnej Sp. z o.o. pod adresem www.epe.edu.pl oraz w jego siedzibie pod adresem ul. Północna 22a, 20-064 Lublin.

Przykładowe opinie nauczycieli na temat projektu:

I. „Projekty realizowane w ramach tego programu umożliwiły dzieciom sześciolatniom łagodne przejście do wymagań szkolnych. Poprzez działania w grupach uczniowie zintegrowali się jako klasa, w atrakcyjny sposób zdobywali wiedzę, z wypiekami na twarzy, traktując to jak wspaniałą zabawę wykonywali różne zadania i doświadczenia. Zajęcia, na których były realizowane projekty zawsze wzbudzały wielkie zainteresowanie, ciekawość i kreatywność, rozwijały przedsiębiorczość u dzieci. Pozwalały na kształtowanie wyobraźni i rozwijanie zainteresowań u uczniów. Podczas realizacji projektów, oprócz celów projektowych, zawsze doskonaliliśmy wiedzę zdobytą na lekcjach, utrwalaliśmy litery i cyfry, doskonaliliśmy czytanie, pisanie, sprawność grafomotoryczną, umiejętności przyrodnicze i matematyczne, informatyczne oraz artystyczne i ruchowe. Uczniowie bardziej zdolni mogli wykazać się swoją wiedzą i poszerzyć swoje umiejętności, a uczniowie mający trudności w nauce mieli dodatkową - bardzo atrakcyjną okazję na przyswojenie wiedzy. Program ten spotkał się z pozytywną opinią rodziców, rodzice często pomagali w realizacji projektów i podkreślali ich walory wychowawcze i dydaktyczne. Wspaniała była wycieczka do Warszawy, podczas której zwiedziliśmy zoo i odwiedziliśmy Centrum Kopernika, gdzie uczniowie poprzez wykonywanie różnych eksperymentów odkrywali prawa przyrody i fizyki. Na uwagę zasługują pomoce otrzymane do tego projektu. Miedzy innymi książki, tablice, mikroskopy, plansze, gry i słuchowiska, aparat fotograficzny, wizualizer bardzo pomagały w realizacji projektów i cieszyły się popularnością wśród dzieci. Fachowa i życzliwa pomoc eksperta wspierała moją pracę w realizacji projektów. Dużym wyróżnieniem dla mnie i mojej klasy było zdobycie pierwszego miejsca w konkursie na najlepszy projekt. Zabawki edukacyjne jako nagroda bardzo spodobały się dzieciom i pozwolą im na zdobywanie dodatkowej wiedzy.

„Stas i Zosia w szkole – innowacyjny program nauczania edukacji wczesnoszkolnej metodą projektu” jest programem, który pozwolił dzieciom sześciolatniom poprzez zabawę i odkrywanie do bezpiecznego wejścia w nową sytuację, jaką jest nauka w klasie pierwszej. Uczniowie bardzo angażowali się w realizowane projekty, nie mogli doczekać się następnych zajęć i dlatego

nie mieli czasu myśleć o strachu przed szkołą. Jestem bardzo zadowolona z tego programu i polecam go innym nauczycielom edukacji wczesnoszkolnej”.

Elżbieta Biała
nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej
SP im. ks. St. Zielińskiego w Stróży.

II. „Dzięki udziałowi dzieci w projekcie „Staś i Zosia w szkole - innowacyjnemu programowi nauczania edukacji wczesnoszkolnej metodą projektu” - uczniowie chętniej podejmują wyzwania, z ogromną przyjemnością pracują w grupach i są jeszcze bardziej ciekawi świata. Najciekawszymi dla nich treściami były tematy z zakresu edukacji przyrodniczej; pozwalające na odkrywanie procesów zachodzących w ich własnych ciałach. Dzieci chętnie wykonywały każde zadanie, domagając się treści dodatkowych, dopytując, samodzielnie gromadząc informacje i przeprowadzając doświadczenia. Podsumowując – uważam, że projekt ten wnosi nową jakość nauczania w szkole i uczy ogromnej samodzielności, co jest najważniejszą i najbardziej wymierną jego wartością. Program jest bardzo ciekawy więc chcę kontynuować go w klasie II”.

Sylwia Gazda
nauczycielka kl. I b
Miejskiego Zespołu Szkół w Annopolu

Imieniny bohaterów programu Stasia i Zosi

„Uczniowie klasy 1a Szkoły Podstawowej im. Stefana Żeromskiego w Nałęczowie postanowili przygotować niespodziankę z okazji imienin swoim przyjaciółom - Zosi i Stasiowi, bohaterom projektu „Staś i Zosia w szkole”. Dzieci przygotowały piękne laurki z życzeniami, które zostały przekazane solenizantom. Następnie wszyscy udali się na smaczne lody. Mamy nadzieję, że Stasiowi i Zosi imieninowa niespodzianka na długo pozostanie w pamięci. Uważamy, że był to wspaniały pomysł”.

Zofia Grzywacz - Piotrowska
nauczycielka kl. 1a
Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego
w Nałęczowie

2.5. Doradztwo dla nauczycieli i spotkania z ekspertami

W ramach realizacji projektu nauczycielki wdrażające program mogły korzystać ze wsparcia merytorycznego doradców, którzy brali udział również w opracowywaniu programu i materiałów dydaktycznych.

DORADCY:

- Iwona Blicharz – Szkoła Podstawowa im. Bł. Bpa Władysława Górala w Ciecierzynie
- Danuta Chrzanowska – Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Nałęczowie
- Ewa Gałczyńska – Miejski Zespół Szkół w Annopolu
- Anna Natora – Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Jana III Sobieskiego w Sobieszynie
- Marta Wróblewska – Szkoła Podstawowa im. Ks. St. Zielińskiego w Stróży

Przewidziano zróżnicowane formy doradztwa:

- Doradztwo mailowe - cały miesiąc adres do korespondencji: eksperci@stasizosia.info
- Doradztwo online - za pomocą komunikatora Gadu Gadu
- Doradztwo telefoniczne - indywidualnie do doradców
- Spotkania w placówkach

Łącznie na potrzeby doradztwa w projekcie przeznaczono **160 godzin** oraz dodatkowo **30 spotkań** osobistych z ekspertami w szkołach.

Dla zbadania poziomu zadowolenia nauczycieli ze sprawowania doradztwa została opracowana **Ankieta zadowolenia klienta z udzielonych konsultacji**, która zawierała pytania dotyczące:

- Na ile zakres udzielonego doradztwa spełnił Pana/Pani oczekiwania? (1 – zupełnie nie spełnił, 5 - całkowicie spełnił)
- W jakim stopniu uważa Pan/Pani udzielone doradztwo za wartościowe i przydatne? (1 – nie wartościowe, 5 - bardzo wartościowe)

a w nich zagadnienia dotyczące:

- przygotowania merytorycznego doradcy (fachowość i kompetencje) (1 – bardzo słabe, 5 - bardzo dobre)
- oceny kontaktu (kultura osobista, troska o odbiorcę) z doradcą (1 – bardzo zły, 5 - bardzo dobry)
- oceny osobistego zaangażowanie doradcy w pomoc przy zgłaszanych tematach (1 – bardzo niskie, 5 - bardzo wysokie)
- oceny wykorzystania czasu podczas udzielanego doradztwa (1 – zupełnie nieodpowiednio, 5 - w pełni odpowiednio)
- ogólna ocena udzielonego doradztwa (1 – niedostateczna, 5 - bardzo dobra).

W skali 5-cio punktowej oceniono doradztwo na 4,83.

Ogólna ocena udzielanego doradztwa	4,83
Ogólna ocena stopnia przydatności i wartości udzielanego doradztwa	4,91
przygotowanie merytoryczne	4,91
ocena kontaktu	4,75
osobiste zaangażowanie	4,91
efektywne wykorzystanie czasu podczas udzielanego doradztwa	4,83
dostępność doradztwa	4,91

Najczęściej tematyka doradztwa dotyczyła pracy z dziećmi, pracy metodą projektu, oceniania kształtującego. Podczas spotkań omawiane były zagadnienia związane z wdrażaniem i przeprowadzaniem poszczególnych etapów projektu.

Często wzajemne spotkania polegały na wymianie doświadczeń, na pomocy w doborze odpowiednich materiałów edukacyjnych, środków dydaktycznych do realizacji treści z programu „*Stas i Zosia w szkole*”. Pozytywnie kojarzą się spotkania, podczas których podsumowywane były już zrealizowane poszczególne działania projektowe

III. Wpływ projektu na rozwój szkoły, nauczycieli, uczniów, rodziców.

Wczesna edukacja warunkuje nabywanie przez dziecko istotnych dla jego rozwoju kompetencji. Stwarza podstawę do niwelowania różnic w statusie ekonomiczno-społecznym i wyrównywania szans życiowych szczególnie w małych miastach i na wsi. Ważne jest zatem objęcie działaniami dwóch obszarów: wszechstronnego rozwoju dziecka, doskonalenia kompetencji nauczycieli, a pośrednio również współpracy rodziców ze szkołą.

Projekt „*Staś i Zosia w szkole - innowacyjny program nauczania edukacji wczesnoszkolnej metodą projektu*” spowodował zmiany w macierzystych szkołach podstawowych w nim uczestniczących. Dotyczyło one rozwoju szkoły oraz jej głównych podmiotów: uczniów klas I, nauczycieli tych klas oraz rodziców. Projekt przyczynił się również do zmiany wizerunku szkół w środowisku lokalnym.

Informacje na ten temat pozyskano w trakcie wizyt monitorujących przebieg działań w 5 szkołach podstawowych na terenie województwa lubelskiego, a ich źródłami są dyrektorzy, nauczyciele, uczniowie i rodzice.

Ponadto w oparciu o analizę dokumentacji nauczycieli (zapisy w dziennikach zajęć oraz miesięcznych raportach) można było na bieżąco śledzić efekty przeprowadzonych zajęć, w tym również:

- a) wzrost wiedzy u uczniów z zakresu wybranych obszarów
- b) trudności z przyswojeniem wiedzy (czy któreś z dzieci miało widoczne problemy? Jeśli tak, czego dotyczyły i na czym polegały?)
- c) prowadzenie działań mających na celu zniwelowanie tych problemów
- e) prowadzenie działań mających na celu zaspokojenie tych potrzeb

Zarówno nauczyciele, jak i uczniowie podkreślali w rozmowach duże znaczenie zajęć doświadczalnych, praktycznych, jak również zalety pracy w grupach.

Jedną z największych atrakcji dla uczniów był wyjazd do Centrum Nauki Kopernik – Wystawy oraz Warszawskiego ZOO.

Zmiany w rozwoju wymienionych podmiotów wyrażają się przede wszystkim w:

1. Przykładowych rezultatach bezpośrednich:

- promocji szkoły, jej wizerunku w środowisku lokalnym i ofercie edukacyjnej
- integracji uczniów i nauczycieli, współpracy w zespole, demokratycznym dialogu ucznia z nauczycielem
- nabyciu przez nauczycieli nowych umiejętności pracy z uczniami z zastosowaniem metody projektu
- wzroście kompetencji nauczycieli w zakresie zwiększenia kreatywności i otwartości

- wzroście usamodzielnienia się dzieci
- nabycie przez dzieci umiejętności współpracy w uczeniu się
- współpracy z rodzicami przejawiającej się zwiększeniem odpowiedzialności za postępy rozwojowe swoich dzieci
- poprawie efektywności kształcenia dzieci na I etapie edukacyjnym dzięki wprowadzeniu atrakcyjnych form nauczania/ uczenia się w oparciu o metodę projektu i ciekawych środków dydaktycznych

2. Przykładowych rezultatach pośrednich:

- zdobycie przez uczniów adekwatnego poczucia własnej wartości
- lepsze funkcjonowanie w interakcjach szkolnych przez nauczycieli i uczniów

3. Przykładowych skutkach odroczonych (wpływ projektu):

- podniesienie wiary we własne możliwości u uczniów
- wykształceniu postaw przedsiębiorczych u uczniów
- zrozumienia relacji społecznych (zwłaszcza pomagania) w społeczeństwie demokratycznym

Ponadto projekt miał wpływ też na nauczycieli innych klas z tych szkół (np. klas II i III, które nie brały udziału w projekcie), którzy z podziwem patrzyli na zasoby (materiały, oprawę dydaktyczną, pomoce dydaktyczne), jakimi w projekcie dysponowali nauczyciele klas pierwszych, przez co również zapoznali się z tymi materiałami i wykorzystywali elementy i zasoby programu „*Stas i Zosia w szkole*” na swoich lekcjach.

Przedstawione dosłowne wypowiedzi nauczycieli wybranych szkół, są zbieżne i dotyczą podobnych obszarów.

Ocena projektu „*Stas i Zosia w szkole*” przez realizujących go nauczycieli:

1. Ocena projektu „Stas i Zosia w szkole – innowacyjny program nauczania edukacji wczesnoszkolnej metodą projektu”	Ocena w skali ocen od 0 do 6 (gdzie 0 oznacza ocenę najniższą, zaś 6 – ocenę najwyższą)
a) ocena pod względem merytorycznym (dostosowania treści do możliwości dzieci w klasie I)	5,42
b) ocena pod względem organizacji	5,66
c) ocena pod względem korzyści dla dzieci	6,00
2. Ocena ogólna programu i jego całej obudowy	
a) ocena programu „ <i>Stas i Zosia – innowacyjny program nauczania edukacji wczesnoszkolnej metodą projektu</i> ” – opis projektów, scenariusze do zajęć, karty pracy	5,75
b) ocena sluchowisk, filmów, gier komputerowych	5,33
c) adekwatność treści materiałów do potrzeb dzieci	5,66
3. Wpływ projektu na rozwój dziecka?	
a) wzrost umiejętności myślenia matematycznego i naukowego	5,75
b) wzrost wiedzy z zakresu przedsiębiorczości	5,58

c) wzrost wiedzy z zakresu ekonomii	5,58
d) wzrost wiedzy z zakresu ekologii/przyrody	5,75
e) wzrost wiedzy z zakresu techniki	5,33
f) wzrost wiedzy z zakresu rozwoju społecznego	5,75
4. W jakim stopniu nastąpiło podniesienie poziomu i efektywności kształcenia w Pani klasie?	5,42
5. W jakim stopniu nastąpiło zwiększenie u Pań kreatywności i otwartości w zakresie stosowania metody projektu	5,08
Ocena ogólna całego projektu	5,58

Nauczyciele zgodnie podkreślają, że u około 90% uczniów nastąpił wzrost umiejętności myślenia matematycznego i naukowego.

Poza tymi zdolnościami kolejna grupa proponowanych w programie aktywności dotyczyła ciekawości poznawczej uczniów, dociekliwości. Charakter działań w wykorzystaniem metody projektu sprowadzał się właśnie do stymulowania procesów poznawczych, co przyniosło wymierne efekty.

Pedagodzy dostrzegają (wynika to zarówno z bezpośrednich rozmów, jak i z analizy dokumentacji – dzienniki zajęć i miesięczne raporty) korzystne zmiany w rozwoju uczniów, ich rozbudzoną kreatywność oraz przeobrażenia w sposobie myślenia i postrzegania rzeczywistości.

Generalnie uczniowie stają się bardziej dociekliwi, zadają więcej pytań. Wyraźnie dostrzegają te cechy nauczyciele wdrażający projekt.

Z kolei, u **blisko 80%** nauczycieli wdrażających projekt nastąpiło zwiększenie kreatywności i otwartości w zakresie stosowania metody projektu. Efektem tej zmiany było między innymi skonstruowanie i realizacja z uczniami własnych projektów w miesiącach maj i czerwiec 2015 r. z zaangażowaniem środowisk lokalnych.

Realizatorzy tego projektu wiedzą jak prowadzić zajęcia, aby były one jak najlepiej odbierane przez uczniów w wieku wczesnoszkolnym.

Pokazaliśmy nauczycielom wypracowaną przez ekspertów koncepcję edukacji z dziedziny przedsiębiorczości, ekonomii, ekologii i techniki w oparciu o metodę projektu.

Mamy nadzieję, że nasi uczniowie, główni beneficjenci projektu „*Stas i Zosia w szkole – innowacyjny program nauczania edukacji wczesnoszkolnej metodą projektu*” – będą chcieli chodzić do szkoły, będą fajnymi, ciekawymi ludźmi i będą umieć pracować zespołowo.

IV. Galeria

1. Przykładowe materiały opracowane w ramach projektu:

ISBN: 978-83-936017-2-1

Człowiek – najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
INWALIDY WSPÓŁCZESNOŚCI

Sto i Zosia
w szkole

UNIA EUROPEJSKA
WYKONAWCZY PROGRAM

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ISBN: 978-83-936017-2-1

Człowiek – najlepsza inwestycja

STRĄŻ LEŚNA ZAPAKA CIĘ DOY ZYMALISZ CHRONIENI ROŚLINI. COWASZ SIĘ O PIĘK PÓŁ.

ZAPAKUJĄC TENI ZIMNY.

ZARPIEWIAJ PROSIENKĘ O ZWIERZĄTKACH I PRZEŚLĄ SIĘ O JEDNO PÓŁ.

JAKI TO RODZAJKI ŚMIECIP?

WYKONAJ ID PRZYTRZYMAW.

JEŚLI DOPROWIŁ CO GONICZA TENI ZNAJĘCZKI PRZEŚLĄ SIĘ O TRZY PÓŁA DO PRZODU.

KTÓRA TOWREKIE ZAWIERZESZ NA ZAKUPKI?

STRAF I ZOSIA MŁODZI EKOLOGI

ZNALAZŁESZ ZIELONY POJEMNIK. CO DO NIEGO WZŁUCZESZ?

JAKIŚ URZYWI NĄMBECZY W LESIE. MUSISZ DO NICH POSPRZĄTAĆ. CZEKASZ Z KOLEJKI.

MAŚ ŚWIETNA KOMPICIE! WYKONAJ NIEKONKURSY I PALCZYCHOWY.

CO MOŻESZ ZROBIĆ ABY UTRZYMAĆ PORZĄDEK W LESIE?

JEŚCIŚ SUPER EKOLOGIEM! ROMANASZ ZWIERZĘTOM. PRZEŚLĄWISZ SIĘ O TRZY PÓŁA DO PRZODU.

ALBISZ BARDZIEŚ SIĘ POSTARAL. JESTESZ ZA PÓŁNO W LESIE. CZEP KASZ JESNA KOLEJUKĘ.

ABY NIE STRACIĆ KOLEJKI UMIAWISZ RYMOWANKĘ O WŁAŚCIWYM SREGRESOWANIU ŚMIECI.

ZNALAZŁESZ TRZY POJEMNIKI NA ŚMIECI. POWIĘZ, CO WZŁUCZISZ DO NIEBIEKIEKIEGO POJEMNIKA?

KAPITAŁ LUDZKI
INWALIDY WSPÓŁCZESNOŚCI

Sto i Zosia
w szkole

UNIA EUROPEJSKA
WYKONAWCZY PROGRAM

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

2. Kręcenie materiału do filmu promocyjno- edukacyjnego:

3. Wizyta w Centrum Nauki Kopernik – Wystawy oraz Warszawskim ZOO:

Europejska Platforma Edukacyjna Sp. z o. o.
(dawniej Polskie Towarzystwo Ekonomiczne
Zakład Szkolenia i Doradztwa Ekonomicznego Sp. z o.o. w Lublinie)
ul. Północna 22a
20-064 Lublin
tel. 81 532 84 14
fax. 81 534 35 50
www.epe.edu.pl

Publikacja bezpłatna

Właścicielem praw autorskich jest Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie.

NOTATKI

NOTATKI

NOTATKI

